

قضا نمازوں کا طریقہ (پستو)



د قضا نمونہ نو طریقہ (حقّی)

ماسخّتن

ماہنام

ماز دیکر

ماسپنبن

سحر



شیخ طریقت، امیر اہلسنت، بانی دعوت اسلامی، حضرت علامہ مولانا ابو بلال

محمد الیاس عطار قادری رضوی

دامت برکاتہم العالیۃ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِيْنَ
اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

د کتاب لوستلو دُعا

دیني کتاب یا اسلامي سبق لوستلو نه مخکېن دا لاندې دُعا لولئ اِن

شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ څه چه لولئ هغه به موياد پاتې کيږي:

اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَاَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ

ترجمه: اے الله عَزَّوَجَلَّ په مونږه د عِلْم او د حِکمت دروازې برسيره [يعني بيرته] کړې

او په مونږه خپل رحمت رانازل کړې! اے عظمت او بزرگي والا!



طالب علم
مدینه منوره
و مغفرت

(مستطرف ج 1 ص 40 دار الفکر بيروت)

(اول او آخر کښ يو يو ځل دُرود شريف لولئ)

د قضا نمونځونو طريقه

د رسالې نوم:

رجب المرجب 1437 هـ اپريل 2016 ع

اول ځل:

.....

تعداد:

مدني عرض: بل چا ته د دې رسالې د چاپ کولو اجازت نشته

کتاب اخستونکي توجه اوکړئ

که د کتاب په طباعت کښ څه ښکاره خامي وي يا پانږې کمي وي يا په
بائنډنگ کښ مخکښ وروسته لکيدلي وي نو مکتبۃ المدینة ته رجوع اوکړئ.

د قضا نمونځونو طريقه

دا رساله ”قضا نمازوں کا طريقه“ شيخ طريقت امير آهلي سنت، باني دعوتِ اسلامي حضرت علامه، مولانا، ابو بلال محمد الياس عطار قادري، رضوي دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ په اردو ژبه کښلېکې ده.

مجلسِ تراجم (دعوتِ اسلامي) د دې رسالې په آسانه پښتو ژبه کښلې د وټې مناسب د ترجمه کولو کوشش کړې دې. که چېرې په دې ترجمه کښلې څه غلطې يا کمې، زياتې او مومي نو ستاسو په خدمت کښلې عرض دې چه مجلسِ تراجم ته خبر اوکړئ او د ثواب حقدار جوړ شئ.

پيشکش:

مجلسِ تراجم دعوتِ اسلامي

برائے رابطه:

عالمی مدنی مرکز فیضانِ مدینہ محلہ سوداگران
پرانی سبزی منڈی، باب المدینہ کراچی، پاکستان

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 1262

Email: ✉ translation@dawateislami.net

فهرست

- 1 د قضا نمونؤنو طریقہ (حنفی) 1
- 1 د دُرُود شریف فضیلت 1
- 2 د جَهَنَّمَ خوفناکه کنده 2
- 2 د گرمی نه به غر ويلي شي 2
- 3 د سر د چقیدو سزا 3
- 3 د زرگونو کلونو د عذاب حقدار 3
- 4 په قبر کښ د اور شعلې 4
- 5 که نمونځ ادا کول هیر شي نو؟ 5
- 5 اِتِّفَاقاً که سترگې اُو نه غړیدې نو؟ 5
- 6 په مجبوری کښ به د ادا ثواب حاصل شي او که نه؟ 6
- 6 د شپې په آخره حصّه کښ اوده کیدل څنگه دي؟ 6
- 7 د شپې د ناوخته پورې وینښ پاتي کیدل 7
- 8 د ادا، قضا او واجب الاعداء تعریف 8
- 9 د توبه درې رکن دي 9
- 9 اوده کیدو والا د نمانځه د پاره را بیدارول واجب دي 9
- 9 د سحر وخت شوې دې پاڅئ! 9
- 10 حِکَايَت 10
- 12 د حُقوقِ عامّه د احساس حِکَايَت 12
- 12 د زر نه زر قضا رااوگرځوئ 12
- 13 په پټه قضا [نمونځ] کوئ 13
- 13 په جُمُعَةُ الْوَدَاع کښ قضا ئه عُمری 13
- 13 د ټول عُمر د قضا حساب 13

فرمانِ مصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چه به کتاب کنب په ما باندې درود پاک اولیکو ترڅو پورې چه زمانوم په هغې کنب وي فرښتي به د هغه د پاره مجنبنه غواړي. (طبرانی)

- 14 په قضا نمونځونو راگرځولو کنب ترتیب
- 14 د قضائې عمرې طریقه (حنفی).
- 15 د قصر د نمونځونو قضا
- 16 د اړتداد د زمانې نمونځونه.
- 16 د ماشوم پیدا کیدو په وخت کنب نمونځ
- 16 مریض ته نمونځ کله مُعاف دې؟
- 17 د ټول عمر نمونځونه بیا کول
- 17 که د قضا لفظ ترې هیر شو نو؟
- 17 قضا نمونځونه د نفلونو د ادا کولو نه بهتر دي
- 18 د سحر او مازدیګر نه پس نفلونه نه شي ادا کولې.
- 19 د ماسپښین چه څلور سُنْتونه پاتي شي نو څه اوکړو؟
- 19 که د سحر سُنْت پاتي شي نو څه اوکړو؟
- 19 آیا د ماښام وخت لږ دې؟
- 20 د تراویح د قضا څه حکم دې؟
- 21 د نمونځ فدیة [یعني کفاره]
- 23 د مرحومي د فدیې یوه مسئله
- 24 ساداتِ کرام ته د نمانځه فدیة نه شي ورکولې.
- 24 د سلو کورو حيله
- 25 د غوږ سوري کولو رواج د کله نه دې؟
- 26 د غوا د غوښې تُخفه
- 27 د زکوٰة شرعی حيله
- 28 د فقیر تعریف
- 29 د مسکین تعریف

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د قضا نمونځونو طريقه (حنفي)

شیطان که مو که هر څومره منع کوي خو تاسو دا رساله پوره اولولئ

إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ د دې برکتونه به تاسو پخپله اووینئ.

د دُرود شریف فضیلت

د دواړو جهانو د سلطان، د الله عَزَّوَجَلَّ د محبوب صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

فرمان مبارک دې: ”په ما باندې دُرود پاک لوستل په پُل صراط باندې نور دې، څوک چه د جُمعې په ورځ په ما باندې اتیا ځله دُرود شریف اولولي د هغه د اتیا کالو گناهونه به مُعاف شي.“

(الفردوس بیاثور الخطاب ج ۲ ص ۴۰۸ حدیث ۳۸۱۴)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَی مُحَمَّد

په سپاره ۳۰ سُورَةُ الْمَاعُون آیت نمبر ۴ او ۵ کښی ارشاد دې:

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ الَّذِينَ هُمْ

مفهوم ترجمه کنزالایمان: نو د هغه نمونځ

عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ

گزارو د پاره خرابي ده چا چه خپل

نمونځونه په هیر کښی اچولي دي.

مفسر شهیر، حکیم الامت، حضرت مفتي احمد یار خان رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ

د سُورَةُ الْمَاعُون د آیت نمبره لاندې فرمائی: د نمونځ هیرولو یو څو

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د چا په خوا کښ چې زما ذکر اوشو او هغه په ما درود پاک اونه لوستو، تحقیق هغه بدبخته شو. (ابن سني)

صورتونه دي: کله هم نه کول، په پابندۍ سره نه کول، په صحيح وخت نه ادا کول، نمونځ په صحيح طريقه نه ادا کول، په شوق نه ادا کول، د [نمانځه د] پوهې حاصلولو سره نه ادا کول، په سُستی او په بې پرواهۍ ادا کول. (نورُ العرفان ص ۹۵۸)

د جَهَنَّم خوفناکه کنده

صَدْرُ الشَّرِيعَةِ بَدْرُ الطَّرِيقَةِ، حضرت عَلَامَهُ مَوْلانا مُفْتِي مُحَمَّد آجَد عَلِي اعظمي رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْہِ فرمائي: په جَهَنَّم کښ ويل ناي يو خوفناک ناو دې چې د هغې د سختۍ نه پخپله جَهَنَّم هم پناه غواړي. قصداً نمونځ قضا کونکي د هغې حقدار دي. (بهار شريعت ج ۱ ص ۳۴۷ مُلَخَّصاً)

د گرمۍ نه به غرويل شي

حضرت سيّدنا امام محمد بن احمد ذهبي رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْہِ فرمائي: واي چې په جَهَنَّم کښ يو ناو دې چې د هغې نوم ويل دې. که په هغې کښ د دُنيا غرونه واچولې شي نو هغه به هم د هغې د گرمۍ نه ويلي شي او دا د هغه خلقو ځای دې څوک چې په نمانځه کښ سُستي کوي او د وخت [تيريدو] نه پس قضا [نمونځ] کوي خو دا چې هغوئ په خپله کوتاهۍ باندې پښیمانه شي او د الله عَزَّوَجَلَّ په بارگاه کښ توبه اوکړي. (کتاب الكبائر ص ۱۹)

فرمان مُصطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چه په ما باندې لس ځله سحر او لس ځله مابنام درود پاک اولوستل د قیامت په ورځ به هغه ته زما شفاعت نصیب کیږي. (تَجْمَعُ الرَّاٰثِد)

د سر چقیدو سزا

حُضُورِ اکَرَم صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم صحابۀ کرام عَلَیْہِمُ الرِّضْوَان ته اوفرمائیل چه: نن شپه دوه کسان (یعني جبرائیل او میکائیل عَلَیْہِمَا السَّلَام) زما خوا ته راغلل او زه ئې ارض مقدّسه [یعني پاکې زمکې] ته بوتلم. ما اولیدلو چه یو کس ملاست دې او د هغه سر ته یو کس کانږې [یعني کمږه لاسو کښ] نیولې ولاړ دې او مسلسل په کانږې د هغه کس سر چقوي، هره پیره د چقولو نه پس سر بیا صحیح شي. ما فرښتو ته اووئیل: **سُبْحَنَ اللّٰه** دا څوک دې؟ هغوئې عرض اوکړو: مخکښ تشریف یوسئ (د نورو نظارو رانښودلو نه پس) فرښتو عرض اوکړو: ورومپې کس چه تاسو **صَلَّی اللّٰه تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم** اولیدلو دا هغه [کس] وو چا چه قرآن لوستلې وو بیا ئې پریښودې وو او د فرض نمونځونو په وخت کښ به اوده کیدو، د ده سره به دا سلوک د قیامته پورې کیږي.

(بخاری ج ۱، ص ۴۶۸، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱۶، ۱۴۱۷، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹، ۱۴۲۰، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۲۵، ۱۴۲۶، ۱۴۲۷، ۱۴۲۸، ۱۴۲۹، ۱۴۳۰، ۱۴۳۱، ۱۴۳۲، ۱۴۳۳، ۱۴۳۴، ۱۴۳۵، ۱۴۳۶، ۱۴۳۷، ۱۴۳۸، ۱۴۳۹، ۱۴۴۰، ۱۴۴۱، ۱۴۴۲، ۱۴۴۳، ۱۴۴۴، ۱۴۴۵، ۱۴۴۶، ۱۴۴۷، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹، ۱۴۵۰، ۱۴۵۱، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۵۴، ۱۴۵۵، ۱۴۵۶، ۱۴۵۷، ۱۴۵۸، ۱۴۵۹، ۱۴۶۰، ۱۴۶۱، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۶۴، ۱۴۶۵، ۱۴۶۶، ۱۴۶۷، ۱۴۶۸، ۱۴۶۹، ۱۴۷۰، ۱۴۷۱، ۱۴۷۲، ۱۴۷۳، ۱۴۷۴، ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۷۹، ۱۴۸۰، ۱۴۸۱، ۱۴۸۲، ۱۴۸۳، ۱۴۸۴، ۱۴۸۵، ۱۴۸۶، ۱۴۸۷، ۱۴۸۸، ۱۴۸۹، ۱۴۹۰، ۱۴۹۱، ۱۴۹۲، ۱۴۹۳، ۱۴۹۴، ۱۴۹۵، ۱۴۹۶، ۱۴۹۷، ۱۴۹۸، ۱۴۹۹، ۱۵۰۰، ۱۵۰۱، ۱۵۰۲، ۱۵۰۳، ۱۵۰۴، ۱۵۰۵، ۱۵۰۶، ۱۵۰۷، ۱۵۰۸، ۱۵۰۹، ۱۵۱۰، ۱۵۱۱، ۱۵۱۲، ۱۵۱۳، ۱۵۱۴، ۱۵۱۵، ۱۵۱۶، ۱۵۱۷، ۱۵۱۸، ۱۵۱۹، ۱۵۲۰، ۱۵۲۱، ۱۵۲۲، ۱۵۲۳، ۱۵۲۴، ۱۵۲۵، ۱۵۲۶، ۱۵۲۷، ۱۵۲۸، ۱۵۲۹، ۱۵۳۰، ۱۵۳۱، ۱۵۳۲، ۱۵۳۳، ۱۵۳۴، ۱۵۳۵، ۱۵۳۶، ۱۵۳۷، ۱۵۳۸، ۱۵۳۹، ۱۵۴۰، ۱۵۴۱، ۱۵۴۲، ۱۵۴۳، ۱۵۴۴، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۵۴۷، ۱۵۴۸، ۱۵۴۹، ۱۵۵۰، ۱۵۵۱، ۱۵۵۲، ۱۵۵۳، ۱۵۵۴، ۱۵۵۵، ۱۵۵۶، ۱۵۵۷، ۱۵۵۸، ۱۵۵۹، ۱۵۶۰، ۱۵۶۱، ۱۵۶۲، ۱۵۶۳، ۱۵۶۴، ۱۵۶۵، ۱۵۶۶، ۱۵۶۷، ۱۵۶۸، ۱۵۶۹، ۱۵۷۰، ۱۵۷۱، ۱۵۷۲، ۱۵۷۳، ۱۵۷۴، ۱۵۷۵، ۱۵۷۶، ۱۵۷۷، ۱۵۷۸، ۱۵۷۹، ۱۵۸۰، ۱۵۸۱، ۱۵۸۲، ۱۵۸۳، ۱۵۸۴، ۱۵۸۵، ۱۵۸۶، ۱۵۸۷، ۱۵۸۸، ۱۵۸۹، ۱۵۹۰، ۱۵۹۱، ۱۵۹۲، ۱۵۹۳، ۱۵۹۴، ۱۵۹۵، ۱۵۹۶، ۱۵۹۷، ۱۵۹۸، ۱۵۹۹، ۱۶۰۰، ۱۶۰۱، ۱۶۰۲، ۱۶۰۳، ۱۶۰۴، ۱۶۰۵، ۱۶۰۶، ۱۶۰۷، ۱۶۰۸، ۱۶۰۹، ۱۶۱۰، ۱۶۱۱، ۱۶۱۲، ۱۶۱۳، ۱۶۱۴، ۱۶۱۵، ۱۶۱۶، ۱۶۱۷، ۱۶۱۸، ۱۶۱۹، ۱۶۲۰، ۱۶۲۱، ۱۶۲۲، ۱۶۲۳، ۱۶۲۴، ۱۶۲۵، ۱۶۲۶، ۱۶۲۷، ۱۶۲۸، ۱۶۲۹، ۱۶۳۰، ۱۶۳۱، ۱۶۳۲، ۱۶۳۳، ۱۶۳۴، ۱۶۳۵، ۱۶۳۶، ۱۶۳۷، ۱۶۳۸، ۱۶۳۹، ۱۶۴۰، ۱۶۴۱، ۱۶۴۲، ۱۶۴۳، ۱۶۴۴، ۱۶۴۵، ۱۶۴۶، ۱۶۴۷، ۱۶۴۸، ۱۶۴۹، ۱۶۵۰، ۱۶۵۱، ۱۶۵۲، ۱۶۵۳، ۱۶۵۴، ۱۶۵۵، ۱۶۵۶، ۱۶۵۷، ۱۶۵۸، ۱۶۵۹، ۱۶۶۰، ۱۶۶۱، ۱۶۶۲، ۱۶۶۳، ۱۶۶۴، ۱۶۶۵، ۱۶۶۶، ۱۶۶۷، ۱۶۶۸، ۱۶۶۹، ۱۶۷۰، ۱۶۷۱، ۱۶۷۲، ۱۶۷۳، ۱۶۷۴، ۱۶۷۵، ۱۶۷۶، ۱۶۷۷، ۱۶۷۸، ۱۶۷۹، ۱۶۸۰، ۱۶۸۱، ۱۶۸۲، ۱۶۸۳، ۱۶۸۴، ۱۶۸۵، ۱۶۸۶، ۱۶۸۷، ۱۶۸۸، ۱۶۸۹، ۱۶۹۰، ۱۶۹۱، ۱۶۹۲، ۱۶۹۳، ۱۶۹۴، ۱۶۹۵، ۱۶۹۶، ۱۶۹۷، ۱۶۹۸، ۱۶۹۹، ۱۷۰۰، ۱۷۰۱، ۱۷۰۲، ۱۷۰۳، ۱۷۰۴، ۱۷۰۵، ۱۷۰۶، ۱۷۰۷، ۱۷۰۸، ۱۷۰۹، ۱۷۱۰، ۱۷۱۱، ۱۷۱۲، ۱۷۱۳، ۱۷۱۴، ۱۷۱۵، ۱۷۱۶، ۱۷۱۷، ۱۷۱۸، ۱۷۱۹، ۱۷۲۰، ۱۷۲۱، ۱۷۲۲، ۱۷۲۳، ۱۷۲۴، ۱۷۲۵، ۱۷۲۶، ۱۷۲۷، ۱۷۲۸، ۱۷۲۹، ۱۷۳۰، ۱۷۳۱، ۱۷۳۲، ۱۷۳۳، ۱۷۳۴، ۱۷۳۵، ۱۷۳۶، ۱۷۳۷، ۱۷۳۸، ۱۷۳۹،

فرمانِ مُصطَفٰے صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د چا په خوا کښ چې زما ذکر اوشو او هغه په ما دُرود پاک اونه لوستو هغه جفا اوکړه. (عَبْدُ الرَّزَّاق)

او د هغې قضا را اونه گرځوي، مسلمانان که د هغه په ژوند کښ د هغه [سره تعلق] پرېږدي، د هغه سره خبرې نه کوي اونه د هغه سره کښيني، نو ضرور هغه د دې لائق دې. اللہ عَزَّوَجَلَّ فرمائي:

وَأَمَّا يُنْسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ
مفهوم ترجمه کنز الایمان: او که چېرې له
تا نه شیطان هیر کړي نو چه دریاډ
شي د ظالمانو سره مه کښينه.

(پ ۷. الانعام: ۶۷)

په قبر کښ د اور شعلي

د یو کس خور وفات شوه. چه کله ئې هغه خخه کړه نو ور یاد شو چه د رقم کڅوړه [يعني تيلئ] ئې په قبر کښ پریوتې وه چنانچه اډیرې [يعني مقبرې] ته لاړو او د کڅوړې راویستلو د پاره ئې چه [ځنگه] د خپلې خور قبر اوکنستو نو! یو زړه درزونکې منظر ئې اولیدو، څه گوري چه د خور په قبر کښ ئې اور لمبې وهی! چنانچه هغه زر زر په په څه طریقه په قبر خاورې واچولې او ډیر زیات خفه شو، په ژړا ژړا د مور خوا له راغلو او تپوس ئې ترې اوکړو، زما خوږې مورې! زما د خور اعمال څنگه وو؟ هغې اووئیل: څویه ولې تپوس کوې؟ هغه عرض اوکړو چه: ”ما د خپلې خور په قبر کښ د اور لمبې لیدلې دي.“ مور ئې چه واوریدل نو هغه هم په ژړا شوه او اوئې وئیل: ”افسوس!

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د چا په خوا کښ چې زما ذکر اوشو او هغه په ما دُرود پاک اونه لوستو هغه په خلقو کښ ډیر زیات کُنْجوس (یعنی شوم) دي. (الترغیب والترہیب)

ستا خور به په نمونځونو کښ سُستي کوله او نمونځونه به ئې د قضا کولو نه پس کول. (کتاب الکبائر ص ۲۶)

خوږو خوږو اسلامي ورونرو! چه کله د قضا کولو او بیا د کولو والو داسې سختې سختې سزاگانې دي نو کوم بدنصیبه چه د سره نمونځ نه کوي د هغوئې به څه انجام وي!


که نمونځ ادا کول ترې هیر شي نو.....؟

تاجدارِ رسالت صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ارشاد فرمائیلي دي: خوك چه د نمانځه نه اوده [پاتې] شي يا ئې هیر شي نو چه کله وریاد شي او د ئې کړي چه هُم هغه د هغې وخت دي. (مسلم ص ۳۴۶ حدیث ۶۸۴)


فُقهاء کرام رَحْمَتُهُمُ اللّٰهُ تَعَالٰی فرمائي چه: په اودو يا په هیره [د چانه] نمونځ قضا شو نو د هغې قضا کول فرض دي البته د قضا گناه په هغه نشته خو په رابیداریدو او په وریادیدو که مکروه وخت نه وي نو په هُم هغه ساعت د ئې اوکړي ناوخته کول مکروه دي.

(بهار شریعت ج ۱ ص ۷۰۱)

که اِتِّفَاقاً که سترگې او نه غړیدې نو.....؟

په فتاوی رضویه کښ دي:  چه کله پوهیږي چه که اوده شوم نو نمونځ به را نه لاړ شي نو په داسې وخت کښ اوده کیدل حلال نه دي خو که په یو راوینسولو والا باندې ئې اِعْتِمَاد [یعنی یقین] وي [نو

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خوک چه په ما د جمعې په ورځ درود شریف لولي زه به د قیامت په ورځ د هغه شفاعت کووم. (کنز العمال)

بيا اوده کيدې شي]  که په داسي وخت کښ اوده شو چه عاده به ئې [د نمانځه] په وخت کيدو سترگې غړيدلي وې او اتفاقاً ئې سترگې او نه غړيدې نو گنهگار نه دې. (فوائد جليله فتاوی رضويه ج ۴ ص ۶۹۸)

په مجبورئ کښ به د ادا ثواب حاصل شي او که نه؟

د سترگو نه غړيدو په وجه د سحر نمونځ د ”قضا“ کيدو په صورت کښ به د ”ادا“ ثواب حاصليري که نه. په دې باره کښ زما آقا اعلیٰ حضرت، مولانا شاه امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ په فتاوی رضويه جلد ۸ صفحه ۱۶۱ کښ فرمائي: پاتي شو د ادا ثواب حاصلیدل، دا د الله عَزَّوَجَلَّ په اختيار کښ دي. که هغه [انسان] ته معلومه وي چه هغه د خپل طرف نه څه کوتاهي نه وه کړې، د سحره پورې د وینې پاتي کيدو په اراده ناست وو او بې اختياره ئې سترگې وړغلې نو ضرور په هغه گناه نشته. رَسُولِ اکرم صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم فرمائي: د خوب په صورت کښ کوتاهي نشته، کوتاهي د هغه کس ده چه (په وینېه) نمونځ اونه کړي تر دې چه د بل نمونځ وخت راشي. (مسلم ص ۳۴۴ حدیث ۶۸۱)

د شپې په آخرئ حصه کښ اوده کيدل څنگه دي؟

که د نمانځه د وخت داخلیدو نه پس اوده شو بيا وخت تیر شو او نمونځ ترې قضا شو نو قطعی گنهگار شو هله چه په راوینیدلو ئې صحیح اعتماد یا د راوینولو والا موجود نه وو. بلکه د سحر د وخت

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چه په کتاب کښ په ما باندې درود پاک اولیکو ترڅو پورې چه زما نوم په هغې کښ وي فرښتي به د هغه د پاره مجنبنه غواړي. (طبرانی)

داخلیدو نه مخکښ هم د اوده کیدو اجازت نه شي کیدې هله چه د شپې اکثره حصه ئې په وینښه تیره شوي وي او غالب گمان لري چه که اوس اوده شو نو [د نمانځه] په وخت کښ به ئې سترگې او نه غړیږي. (بهار شریعت ج ۱ ص ۷۰۱)

د شپې د ناوخته پورې وینښ اوسیدل

خوږو خوږو اسلامي وروڼو! که په نعت خوانۍ، د ذکر و فکر په محفلونو، او د سُنّتو نه ډکو اجتماعاتو وغیره کښ د شپې د ناوخته پورې وینښ اوسیدو نه پس د اوده کیدو په سبب که د سحر د نمانځه د قضا کیدو اندیښنه وي نو د اعتکاف په نیت په جهات کښ شپه تیره کړئ یا هغه ځای کښ اوده شئ کوم ځای چه یو قابلِ اعتماد اسلامي ورور د راپاخولو والا موجود وي. او یا د تلی والا گینته [یعني تائم پیس] وي چه په هغې سترگې غړیدې شي خو په یو تائم پیس اعتبار نه دې پکار ځکه چه په خوب کښ د لاس لگیدو [په وجه] یا هسي د خرابیدو په وجه بندیدې شي، چه دوه یا د ضرورت مطابق زیاتې کړئ [یعني تائم پیسونه] وي نو بهتره ده. فقهاۍ کرام رَحِمَهُمُ اللہُ تَعَالٰی فرمائي: ”چه کله دا اندیښنه وي چه د سحر نمونځ به ترې پاتي شي نو بې ضرورت شرعيه هغه ته د شپې د ناوخته پورې وینښ اوسیدل منع دي.“

(رد المحتار ج ۲ ص ۳۳)

فرمانِ مُصطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چه په ما باندې د جُمعې په ورځ 200 ځله دُرود شریف اولوستل د هغه به د دوو سوو کالو گناهونه معاف شي. (کُنُزُ الْعُمَال)

د ادا، قضا او واجب الإعادة تعریف

د کوم څيز چه بندگانو ته حکم دې هغه په وخت باندې کولو ته ادا وائي او د وخت ختمیدو نه پس [هغه کار] کولو ته قضا وائي او که د هغه حکم په ادا کولو کښ څه خرابي پيدا شي نو د هغه خرابي د لري کولو د پاره هغه عمل بيا کولو ته إعادة وائي. که په وخت کښ دننه دننه ئې تکبير تحریمه او وئيلو [يعني نيټ ئې اوتړلو] نو نمونځ قضا نه شو بلکه ادا دې. (مُؤْمِنَاتُ ج ۲ ص ۶۳۲-۶۲۷) خو د سحر د نمانځه، د جُمعې او د اختر د نمونځونو نه په وخت کښ دننه دننه سلام گرځول لازمي دي کني نمونځ نه کيږي. (بهاً شريعت ج ۱ ص ۷۰۱) بې عُذرِ شرعي نمونځ قضا کول سخته گناه ده، په هغه باندې فرض دي چه د هغې قضا اوکړي او په رښتيني زړه توبه اوکړي، په توبه کولو يا په حېج مقبول کولو به **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** د ناوخته کولو گناه مُعاف شي. (دُرُؤُ الْمُخْتَار ج ۲ ص ۲۶۶) توبه هله صحيح ده چه قضا [شوي نمونځونه] اوکړي، د هغې د ادا کولو نه بغير توبه توبه کول توبه نه ده، چه کوم نمونځونه د هغه په ذمه وو د هغې نه ادا کول خو اوس هم پاتي دي [يعني هغه گناه خو اوس هم د هغه په سر پاتي ده] او چه د گناه نه قلا ر نه شو نو توبه څنگه شوه؟ (رُؤُ الْمُخْتَار ج ۲ ص ۶۲۷)

د حضرت سَيِّدنا اِبْنِ عَبَّاس رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْهُمَا نه روايت دې چه تاجدارِ رَسَالَتِ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ارشاد فرمايلي دي، چه په گناه باندې د

فرمان مصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چه په ما باندې يو ځل دُرود شریف اولوستو الله غَزَّوَجَلَّ به په هغه باندې لس رحمتونه را لیري او د هغه په اعمال نامه کښ به لس نیکی لیکي. (ترمذی)

قائم اوسیدو سره توبه کولو والا د هغه په شان دې څوک چه د خپل رَبَّ غَزَّوَجَلَّ سره توقې کوي. (شُعَبُ الْاِيْمَان ج ۵ ص ۴۳۶ حدیث ۷۱۷۸)

د توبه درې ارکان دي

صَدْرُ الْاَفَاضِل حضرت علامه مولانا سَيِّد مُحَمَّد نَعِيمُ الدِّين مُرَاد آبادي رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْہِ فرمائي: د توبه درې ارکان دي: (۱) خپله گناه منل (۲) پښیماني (۳) د پرېښودو پخه اراده کول. که گناه د بدلې ادا کولو قابله وي نو د هغې بدله ادا کول به هم لازم وي مثلاً د نمونځ پرېښودونکي د توبه کولو د پاره د نمونځونو قضا [راکړځول] هم لازمي دي. “ (خزائن العرفان ص ۱۲)

اوده کس د نمانځه د پاره را بیدارول واجب دي

که څوک اوده وي يا ترې نمونځ ادا کول هیر شوي وي، نو چا ته چه معلوم وي په هغه واجب دي چه اوده کس را بیدار کړي او چه د چا نه هیر وي هغه ته وریاد کړي. (گني [که داسي اُونکړي نو] گنهکار به شي) (بهار شریعت ج ۱ ص ۷۰۱) یاد ساتئ چه! را بیدارول يا وریادول به هله واجب وي چه غالب گمان دا وي چه دا به نمونځ ادا کړي گني واجب نه دي.

د سحر وخت شوې دې پاڅئ!

خوږو خوږو اسلامي ورونړو! ښه ډیره صدائے مدینه لکوی یعنی اوده [خلق] د نمانځه د پاره را بیداروئ او ډیرې نیکی گټې. د دعوت

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: په ما باندې په کثرت سره درود شریف لولئ بيشکه ستاسو په ما باندې درود شریف لوستل ستاسو د کناهنونو د پاره بخښنه ده. (جامع الصغیر)

اسلامي په مَدَنِي ماحول کښ د سحر د نمانځه د پاره د مسلمانانو راييدارولو ته صدائے مدينه وائي، صدائے مدينه واجب نه ده، د سحر د نمانځه د پاره راييدارول د ثواب کار دې او دا هر مسلمان ته د موقعې په لحاظ سره کول پکار دي. په صدائے مدينه لگولو کښ د دې خبرې احتياط کول ضروري دي چه يو مسلمان ته تکليف او نه رسي.

حکایت

يو اسلامي ورور ما (يعني سږ مدينه عَفِي عَنِّي) ته وئيلي وو چه مونږه يو خو اسلامي ورونږو په ميگافون باندې د سحر په وخت صدائے مدينه لگوله او په يوه کوڅه تيريدو. يو صاحب مونږه اورتلو او اوښ وئيل چه زما ماشوم ځوئ ټوله شپه نه دې اوده شوې اوس اوس د هغه سترگې ورغلي دي تاسو ميگافون بند کړئ. مونږ ته په هغه صاحب [په دې خبره] باندې ډيره غصه راغله چه، نه پوهيږو چه دا څنگه مسلمان دې، مونږه د نمانځه د پاره راپاخول کوو او دا په دې نيك کار کښ رکاوټ اچوي! خير په دويمه ورځ مونږه بيا د صدائے مدينه لگولو د پاره هغه طرف ته اووتلو نو هغه صاحب د مخکښ نه د کوڅې په سر کښ خفه ولاړ وو او مونږ ته ئې اووئيل: نن هم ماشوم ټوله شپه نه دې اوده شوې اوس اوس د هغه سترگې ورغلي دي ځکه زه دلته اودرېدم چه تاسو ته درخواست اوکړم چه زمونږه په کوڅه په

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: دَچا په خوا کښې چه زما ذکر اوشو او هغه په ما درود پاک اونه وئیلو تحقیق هغه بد بخته شو۔ (ابن سني)

خاموشۍ تیر شی. نو د دې خبرې نه معلومه شوه چه د میگافون نه بغیر د صدائے مدینه لگولې شي. او د میگافون نه بغیر هم دومره اوچت آوازونه ویستل نه دي پکار چه په هغې په کورونو کښې په نمانځه او تلاوت کښې مشغولو اسلامي خویندو، ضعیفه خلقو، مریضانو او ماشومانو ته تکلیف اورسي او یا چا په اول وخت کښې نمونځ ادا کړې وي او اوده شوې وي او د هغوئې په خوب کښې خلل واقع شي. او که یو مسلمان د خپل کور خوا ته د صدائے مدینه لگولو نه منع کوي نو د هغه سره د ضد او بحث کولو په ځای د د هغه نه مُعافی او غوښتې شي او د هغه په باره کښې د نیک گمان او کړې شي ځکه چه یقیناً یو مسلمان د نمانځه د پاره د راپاخولو مخالف نه شي کیدې، د دې عاجزه به څه مجبوري وي. فرض کړئ که هغه بیلمانځه وي نو هم تاسو په هغه باندې د سختي کولو اختیار نه لرئ، هغه په یو بل مناسب وخت باندې په ډیره نرمۍ د انفرادي کوشش په ذریعه د نمانځه د پاره تیار کړئ، په جُمتونو کښې هم د سحر د اذان نه علاوه بې موقع او په محلّو یا کورونو کښې دننه د نعتونو په محفلونو وغیره کښې د اسپیکر استعمالولو والؤ ته هم په خپلو خپلو کورونو کښې عبادت کوونکو، مریضانو، د پښو ماشومانو او اودو خلقو ته تکلیف رسیدل په نظر کښې ساتل پکار دي.

فرمان مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: څوک چه په ما د جُمعې په ورځ درود شریف لولي زه به د قیامت په ورځ د هغه شفاعت کوم. (کنز العمال)

د حقوق عامه د احساس حکایت

د حقوق عامه خیال ساتل ډیر ضروري دي، زمونږه اسلافو [يعني پخوانو بزرگانو به په دې معاملہ کښ ډیر زیات احتیاط کولو. چنانچه حُجَّةُ الْإِسْلَام حضرت سَيِّدُنَا اِمَام مُحَمَّد غزالی رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ فرمائي: د حضرت سَيِّدُنَا اِمَام اَحْمَد بن حنبل رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ په خدمت کښ به یو کس د ډیرو کلونو نه حاضریدو او علم به ئې حاصلولو. یو ځل چه کله راغلو نو هغوئې رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ د هغه [کس] نه مخ واړولو. د هغه په ډیره زاری او تپوس کولو باندې هغوئې رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ او فرمائیل: تا د خپل کور په دیوال د سړک طرف ته گوټ باندې خټه کړي ده او د انسان د ونې همره [يعني تقريباً شپږ فُتہ] د هغه (گوټ) رانځکښ کړې دي حالانکه هغه د مسلمانانو لار ده. يعني زه ستا نه څنګه خوشحالیدي شم چه تا د مسلمانانو لار تنګه کړي ده! (احیاء العلوم ج ۵ ص ۹۶ مُلَخَّصاً) د دې نه د هغه خلق هم عبرت حاصل کړي څوک چه د خپلو کورونو نه بهر داسي چوترې وغيره جوړوي چه په هغې د مسلمانانو لار تنګيږي.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيب! صَلَّى اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

زر زر قضا را اوگرځوي

د چا په ذمه چه قضا نمونځونه وي د هغې زر نه زر کول واجب دي خو د بال بچو د پالنې او د خپلو ضرورتونو پوره کولو په سبب ناوخته

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چاچه په ما باندې لس ځله دُرود پاک اولوستل الله غُورَجَلْ به په هغه سل رحمتونه نازل کړي. (ظہراني)

کول جائز دي. ځکه د کاروبار هم کوي او چه څه اوزگار وخت مومي په هغې کښ د قضا [نمونځونه] راگرځوي تر دې چه پوره شي.

(دُرْمختار ج ۲ ص ۶۴۶)

قضا [نمونځ] په پټه کوي

قضا نمونځونه په پټه راگرځوي خلقو (يا کور والو بلکه نزدې دوسته هم) دا [خبره] مه ښکاره کوي. (مثلاً دا مه وائي چه نن زما د سحر نمونځ قضا شوې دې يا زه قضائے عُمری کووم وغيره) ځکه چه د گناه ښکاره کول هم مکروه تحریمی او گناه ده. (رُدُّ الْمُحْتَار ج ۲ ص ۶۵۰) لَهذا که څوک د خلقو په موجودگي کښ د وترو قضا راگرځوي نو د تکبير قُنُوت د پاره د لاس نه اوچتوي.

په جُمُعَةُ الْوَدَاع کښ قضائے عُمری

د رَمَضَانُ الْمُبَارَك په آخري جُمُعَه کښ ځيني خلق د جَمْعِي سره قضائے عُمری ادا کوي او دا گنډي چه د ټول عُمر قضا شوي نمونځونه د دې يو نمونځ سره ادا شو دا د سره باطل [يعني غَلَط] دي.

(بَهَارِ شَرِيعَت ج ۱ ص ۷۰۸)

د ټول عُمر د قضا حساب

چا چه د سره هډو نمونځونه کړي نه وي او اوس ورته توفيق نصيب شو او قضائے عُمری کول غواړي، هغه چه د کله نه بالغ شوې دې د

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د جمعې په شپه او د جمعې په ورځ په ما باندې د دُرُود کثرت کوي، خو که داسې کوي د قیامت په ورځ به زه د هغه شفاعت کونکې او گواه جوړېږم. (شُعَبُ الْإِيمَان)

هغه وخت نه د نمونځونو حساب اولگوي او که د بالغ کیدو تاریخ ورته نه وي معلوم نو احتیاط په دې کسې دې چې د هجری سن په حساب د زنانه د نهو کالو د عمر نه او نارینه د د دولسو کالو د عمر نه د نمونځونو حساب اولگوي.

په قضا نمونځونو راگرځولو کسې ترتیب

په قضائې عمرې کسې دا هم کولې شي چې اول ټول د سحر نمونځونه را اوگرځوي بیا ټول د ماسپښین نمونځونه. بیا دغسې د مازدیگر، ماښام او ماسختن.

د قضائې عمرې طریقہ (حَنَفِی)

قضا د هرې ورځې شل رکعتہ دي. دوه فرض د سحر، څلور د ماسپښین، څلور د مازدیگر، درې د ماښام، څلور د ماسختن او درې [رکعتہ] وتر. نیت د داسې کوي، مثلاً: ”د ټولو نه اول د سحر نمونځ چې زما نه کوم قضا شوې وو هغه ادا کووم.“ په هر نمونځ کسې د دغه شان نیت کوي. د چا نه چې ډیر نمونځونه قضا شوي وي هغه ئې که د آسانۍ د پاره داسې هم ادا کړي نو جائز دي چې په هره رکوع او سجده کسې د درې درې ځله ”سُبْحَنَ رَبِّيَ الْعَظِيمَ، سُبْحَنَ رَبِّيَ الْأَعْلَى“ په ځای صرف یو یو ځل وایي. خو دا همیشه او په هر قسمه نمونځ کسې یاد ساتل پکار دي چې کله په رکوع کسې مکمل اورسیري

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خُوكُ چہ پہ ما باندې یو ځل دُرُود اولوي اللہ د هغه د پاره یو قیراط اجر لیکي او قیراط د اُحَد د عَر هُمره دي. (عَبْدُ الرَّزَّاق)

هغه وخت د **سُبْحَنَ** “سین” شروع کوي او چه کله د **عَظِيمَ** “میم” ختم کړي نو هغه وخت د رکوع نه سر را اوچتوي. دغسې د په سجده کښ هم کوي. یو تخفیف (یعني کمې) خو دا شو او دویم دا دې چه د فرضو په دریم او څلورم رکعت کښ د **اَلْحَمْد** شریف په ځای صرف **“سُبْحَنَ اللّٰه”** درې ځله وایي او رکوع د کوي. خو د وټرو په درې وارو رکعتونو کښ **اَلْحَمْد** شریف او سُورت دواړه لوستل ضروري دي. دریم تخفیف (یعني کمې) دا دې چه په قَعْدَه اَخیره کښ د **تَشَهُّد** یعنی **اَلتَّحِيَّات** نه پس د دواړو دُرودونو او دُعا په ځای صرف **“اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَاٰلِهٖ”** وایي او سلام د گرځوي. څلورم تخفیف (یعني کمې) دا دې چه د وټرو په دریم رکعت کښ د دُعائے قُنُوت په ځای د **اَللّٰهُ اَكْبَرُ** لوستلو نه پس صرف یو ځل یا درې ځله **“رَبِّ اغْفِرْ لِيْ”** وایي. (**مُلَخَّصٌ** از فتاویٰ رضویه **مُخَرَّجَه** ج ۸ ص ۱۵۷) یاد ساتئ! د تخفیف (یعني د کمي) د دې طریقې عادت هیڅ کله هم [په نورو نمونځونو کښ] مه جوړوئ، د معمول نمونځونه د سُنَّت مطابق ادا کوئ او په هغې کښ د فرائضو او واجباتو سره سره د سُنَّتو او مُسْتَحَبَّاتو او آدابو هم خیال ساتئ.

د قصر د نمونځونو قضا

که د سفر په حالت کښ قضا شوې نمونځ د اقامت په حالت کښ کوي نو قصر به کوي او که د اقامت په حالت کښ قضا شوې نمونځ په سفر کښ کوي نو پوره به کوي یعني قصر به نه کوي. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۲۱)

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د چا په خوا کښ چې زما ذکر اوشو او هغه په مادرود پاک اونه ونیلو تحقیق هغه بدبخته شو. (ابن سني)

د اړتیا د زمانې نمونځونه

کوم کس چې **مَعَاذَ اللّٰهِ عَزَّوَجَلَّ** مُرتد شو او بیا ئې اسلام [يعني إيمان] راوړو نو د مُرتد کیدو د زمانې د نمونځونو قضا نشته او د مُرتد کیدو نه مخکښ د اسلام په زمانه کښ چې ترې کوم نمونځونه پاتې شوي وو د هغې راگرځول واجب دي. (رَدُّ الْمُحْتَار ج ۲ ص ۶۴۷)

د ماشوم د پیدا کیدو په وخت کښ نمونځ

دائي (زنانه ډاکټره يا نرسه) که نمونځ کوي نو د ماشوم د مړ کیدو اندېښنه ده، دا د نمونځ قضا کیدو د پاره عُذر دې (يعني مجبوري ده). که د ماشوم سر بهر راوتې وي او د نفاس نه مخکښ به وخت ختم شي نو په دې حالت کښ هم د هغه [ماشوم] په مور باندې نمونځ ادا کول فرض دي که اُوئې نکړي نو گنهگاره به شي. په يو لوبښي کښ د ماشوم سر داسې کيږدي چې هغه [يعني ماشوم] ته څه نُقصان اُو نه رسي او نمونځ د اوکړي خو که په دې طريقه نمونځ کولو کښ هم د ماشوم د مړ کیدو اندېښنه وي نو ناوخته کول مُعاف دي. د نفاس نه پس د دې نمونځ قضا را اوگرځوي. (اَيضاً ص ۶۲۷)

مريض ته نمونځ کله مُعاف دې؟

داسي مريض چې په اشاره هم نمونځ نه شي کولې که دا حالت پوره د شپږ وخته پورې وو نو په دې حالت کښ چې کوم نمونځونه قضا شوي دي د هغې قضا راگرځول واجب نه دي. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۲۱)

فرمانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: کله چه تاسو په رسولانو دُرُود لولئ نو په ما باندې ئې هم لولئ، بیشکه زه د ټولو جهانونو د رب رَسُول یم. (جمع الجوامع)

د ټول عمر نمونځونه بیا کول

د چا په نمونځونو کښ چې نقصان او گراحت وي هغه که د ټول عمر نمونځونه را اوگرځوي نو غوره خبره ده او که څه خرابي پکښ نه وي نو راگرځول نه دي پکار او که راگرځوي ئې نو د سحر او مازدیگر نه پس د ئې نه کوي او ټول رکعتونه د ډک کوي او په وترو کښ د د دُعائے قُنُوت لوستلو او دریم رکعت [پوره کولو] نه پس قَعده اوکړی، بیا د ورسره یو بل [رکعت] یو ځای کړي چه څلور شي. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۲۴)

که د قضا لفظ ترې هیر شو نو؟

اعلیٰ حضرت، امام اهلِ سُنَّت، مولانا شاه امام احمد رضا خان رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ فرمائی: زمونږه علماء وضاحت کړې دې: چه قضا د ادا په نیت او ادا د قضا په نیت دواړه صحیح دي. (فتاویٰ رضویہ مخرجه ج ۸ ص ۱۶۱)

قضا نمونځونه د نفلونو د ادا کولو نه بهتر دي

په ”فتاویٰ شامی“ کښ دي، قضا نمونځونه د نفلونو د ادا کولو نه بهتر او اهم دي خو سُنَّت مؤکده، د خابنت نمونځ، صَلَّاتُ التَّسْبِيح او هغه نمونځونه د کومو په باره کښ چه احادیث مبارکه روایت شوي دي يعني لکه تَحِيَّۃُ الْمَسْجِد، د مازدیگر نه مخکښ څلور رکعت (سُنَّتِ غیر

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: په ما باندې په دُرود لوستو خپل مجلسونه ښکې کړئ ځکه چې ستاسو دُرود لوستل به د قيامت په ورځ ستاسو د پاره نور وي. (فِرْدَوْسُ الْأَخْبَار)

مؤکده) او د ماښام نه پس شپږ رکعت (د ادا کړې شي). (رَدُّ الْمُحْتَرَج ج ۲ ص ۶۴۶)
ياد ساتئ! د قضا نمونځو په وجه سُنَّتِ مُؤَكَّدَه پريښودل جائز نه دي.
الْبَتَّة سُنَّتِ غَيْرِ مُؤَكَّدَه او په احاديثو کښ راغلي مخصوص نفلونه که ادا کوي نو د ثواب حقدار دې خو د دې په نه ادا کولو کښ څه گناه نشته، که په ذمه ئې قضا نمونځونه وي او که نه وي.

د سحر او مازديگر نه پس نفلونه نه شي ادا کولې

د سحر او د مازديگر د نمانځه نه پس هغه ټول نفلونه ادا کول مکروه (تحریمی) دي کوم چه قصداً اوکړې شي اگر که تَحِيَّةُ السُّجْد وي، او هر هغه نمونځ (هم نه شي کولې) کوم چه د غير په وجه [يعني په بله څه وجه] لازم شوې وي مثلاً د نذر او طواف نفلونه او هر هغه نمونځ کوم ئې چه شروع کړې وو او بيا ئې مات کړې وو، اگر که هغه د سحر او د مازديگر سُنَّتونه وي. (دُرُومُخْتَار ج ۲ ص ۴۴، ۴۵)

د قضا د پاره څه وخت مُقَرَّر نه دې په ټول عمر کښ ئې چه کله اوکړي د ذمه واري نه به خلاص شي. خو د نمر راختو او نمر پريوتو او د زوال په وخت کښ نمونځ نه شي کولې ځکه چه په دې وختونو کښ نمونځ جائز نه دې.

(بهار شريعت ج ۱ ص ۷۰۲، عالمگیری ج ۱ ص ۵۲)

فرمانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: کوم خلق چه د خپل مجلس نه د الله عَزَّوَجَلَّ د ذکر او په نبي باندې د درود شریف لوستلو نه بغير پاڅيدل نو هغه د بدبوداره مُردار نه پا څيدل. (شُعَبُ الْاِيْمَان)

د ماسپښين څلور سُنَّت که پاتي شي نو څه اوکړي؟

که د ماسپښين فرض مو اوّل ادا کړل نو د دوه رکعتہ سُنَّتو ادا کولو نه پس څلور رکعتہ سُنَّت قبله [يعني د فرضو نه مخکښي سُنَّت چه پاتې شوي وو هغه] ادا کړي. چنانچه سرکارِ اعلى حضرت رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ فرمائي: د ماسپښين اولني څلور سُنَّت ئې که د فرضو نه مخکښ نه وي ادا کړي نو د فرضو نه پس [د ئې ادا کړي] بلکه اَرَجَح [يعني په ډير زيات خوښ مذهب] باندې د ئې د (دوه رکعتہ) سُنَّت بَعْدِیہ [يعني وروستو سُنَّتو] نه پس ادا کړي په شرط د دې چه (اوس هم) د ماسپښين وخت پاتي وي. (فتاویٰ رضويه مخرجه ج ۸ ص ۱۴۸)

که د سحر سُنَّت پاتي شي نو څه اوکړي؟

د سُنَّتو ادا کولو په وجه که د سحر د جَمْعې تللو اندېښنه وي نو د [سُنَّتو] ادا کولو نه بغير د [په جَمْع کښ] شامل شي. خو د [جَمْعې د] سلام گرځولو نه پس [سُنَّت] ادا کول جائز نه دي. د نمر راختلو نه کم از کم د شل منډه پس نه واخله د ضحوة کُبرى [يعني د نمر سترگه د سر په برابري راتللو نه مخکښ] پورې د ئې ادا کړي چه مستحب دي. د دې نه پس مُستحب هم نه دي.

آيا د ماښام وخت لږ شان وي؟

د ماښام د نمانځه وخت د نمر پريوتو نه واخله د ماسختن د اولني وخت د شروع کيدو پورې دې. دا وخت د ځايونو او تاريخ

فرمانِ مُصْطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: خوک چه په ما باندې په ورځ کښ 50 ځله درود پاک اولولي د قیامت په ورځ به زه د هغه سره مُصَافَحَه کوم (یعني لاس ملاووم). (ابن بشکوال)

په اعتبار کمیري او زیاتیري مثلاً په بابُ المَدینہ کراچي کښ د وختونو د نظام د نقشي مطابق د ماښام وخت کم نه کم یوه گینته او اټلس منته وي. فقهای کرام رَحْمَهُمُ اللہُ تَعَالٰی فرمائي: په کومه ورځ چه ورېځ وي د هغې نه علاوه په ماښام کښ همیشه تادي [یعني زر شروع] کول مُسْتَحَب دي او د دوه رکعتو نه زیات ناوخته کول مکروه تنزیهي او که د سفر او مرض د عُذْر نه بغیر ئې دومره ناوخته کړل چه گنډ ستوري ښکاره شي نو مکروه تحریمی دي. (بهار شریعت ج ۱ ص ۴۵۳)

اعلیٰ حضرت، امام اهلِ سُنَّت، مولانا شاه امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ فرمائي: د دې (یعني د ماښام) مستحب وخت د هغه وخته پورې دې چه ستوري سم نه وي ښکاره شوي، دومره ناوخته کول چه (د غټو غټو ستورو نه علاوه) وارې وارې ستوي هم اوځلیري، مکروه دي. (فتاویٰ رضویه مخرجه ج ۵ ص ۱۵۳)

د مازدیگر او ماسختن نه مخکښ چه کوم رکعتونه دي هغه سُنَّت غیر مؤکده دي د هغې قضا نشته.

د تراویح د قضا څه حکم دي؟

که تراویح کول پاتي شي نو د هغې قضا نشته، نه د جمعې سره نه یواځې او که خوک ئې قضا اوکړي نو دا جُدا نفل شو، د تراویح سره به د دې تعلق نه وي. (تنویر الابصار و دُرُ مُختار ج ۲ ص ۵۹۸)

فرمان مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هیر کرل هغه دَجَّت لاره هیره کړه. (طبرانی)

د نمونځ فديه [يعني كفاره]

د چا چه خپلوان وفات شوي وي هغوئ

د دا مضمون ضرور اولولي

د مړي عمر معلوم کړئ او د هغې نه نهه کاله د زنانه د پاره او دولس کاله د نارينه د پاره د نابالغی [عمر] اوباسی. باقي چه خو کاله پاتي شي په هغې کنس حساب اولگوئ چه د خومره مودې پورې هغه (مرحوم) نمونځونه نه وو ادا کړي يا ئې روژې نه وي نيولي، يا چه خومره نمونځونه او روژې د هغه په ذمه قضا پاتي دي. د زياتو نه زياته اندازه اولگوئ بلکه که غواړئ نو د نابالغی د عمر نه پس د باقي ټول عمر حساب اولگوئ. بيا د يو يو نمونځ يوه يوه صدقه فطر [سرسايه] خيرات کړئ. د يوې صدقه فطر مقدار اتيا گرامه کم دوه کلو غنم يا د هغې وړه يا د هغې روپۍ دې. او د يوې ورځې شپږ نمونځونه دي، پينځه فرض او يو وتر واجب. مثلاً که د اتيا گرامه کم دوه کلو غنم رقم ۱۲ روپۍ جوړېږي نو د يوې ورځې د نمونځونو ۷۲ روپۍ شوې او د ديرشو ورځو ۲۱۶۰ روپۍ شوې او د دولسو مياشتو تقريباً ۲۵۹۲۰ روپۍ شوې. اوس که په يو مړي باندې د پنځوسو کالو نمونځونه پاتي وي نو د فديه [يعني كفاره] ادا کولو د پاره به ۱۲۹۶۰۰۰ روپۍ خيرات کول غواړي. ښکاره خبره ده چه هر کس د دومره روپو

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: دچا په خوا کښ چې زما ذکر اوشو او هغه په ما درود پاک اونه لوستو تحقیق هغه بدبخته شو. (ابن سنی)

خیرات کولو طاقت نه لري، ځکه علمائے کرام رَحْمَةُ اللّٰهِ تَعَالٰی عَلَیْہِمْ شرعی حیلہ [یعني بهانه] ارشاد فرمائيي ده. مثلاً هغه د د دیرشو ورځو د نمونځونو د کفارې په نیت یو فقیر (د فقیر او مسکین تعریف په صفحه ۳۱.۳۰.۲۹ کښ اوگورئ) د ۲۱۶۰ روپو مالک کړي [یعني د هغه په قبضه کښ د ئې ورکړي]، دا د دیرشو نمونځونو فدیہ ادا شوه. بیا د هغه فقیر دا روپی هغه ورکونکي ته هبّه کړي (یعني په تحفه کښ د ئې ورکړي) دا مالک د ئې د قبضه کولو [یعني اخستلو] نه پس بیا هغه فقیر ته د دیرشو ورځو د نمونځونو د کفارې په نیت د هغه په قبضه کښ ورکړي او د هغې مالک د ئې جوړ کړي. هُم دغه شان ورکول او اخستل د کوي نو دغسې به د ټولو نمونځونو فدیہ ادا شي. صرف د دیرشو ورځو د روپو په ذریعہ حیلہ [یعني بهانه] کول شرط نه دي دا خو د پوهه کولو د پاره یو مثال ورکړې شوې دي. فرض کړئ که د پنځوسو کالو د فدیې روپی موجودي وي نو د یو ځل ورکولو اخستلو سره به کار اوشي [یعني فدیہ به ادا شي]. یاد ساتئ د صدقۀ فطر حساب به د غنمو د موجوده نرخ په حساب لگولې کیږي. هم دغه شان د یوې روژې [گفاره] هم یوه صدقۀ فطر ده. د نمونځونو فدیہ ادا کولو نه پس د روژو فدیہ هم په دغه طریقه ادا کولې شي. غریب او مالدار ټول د فدیې حیلہ کولې شي. که وارثان د خپلو مرحومینو د پاره دا

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: چا چه په ما باندې لس ځله سحر او لس ځله ماښام دُرود پاک اولوستل د قیامت په ورځ به هغه ته زما شفاعت نصیب کیږي. (تَجَمُّعُ الزَّوَادِ)

عمل اوکړي نو دا د مړي زبردست امداد شو، دغسې به مړې هم **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** د فرض د بوج نه آزاد شي او وارثان به هم د اجر و ثواب حقداران شي. ځيني خلق په جُمات وغيره کښ د قرآن پاک يوه نُسْخه ورکړي او دا گنډي چه مونږه د خپلو مرحومينو د پاره د ټولو نمونځونو فديده ادا کړه دا د هغوئي غلط فهمي ده. (د تفصيل د پاره اوگورئ: فتاویٰ رضويه مخرجه ج ۸ ص ۱۶۷) یاد ساتئ! د مرحوم د نمونځونو فديده د اولاد او نورو وارثانو په شان يو عام مسلمان هم ورکولې شي.

(مِنْحَةُ الْخَالِقِ عَلَى الْبَحْرِ الرَّائِقِ لِابْنِ عَابِدِينَ ج ۲ ص ۱۶۰ مُلَخَّصاً)

د مرحومي د فديې يوه مسئله

که د زنانه د حيض عادت معلوم وي نو د هغې په قدر او که معلوم نه وي نو د هرې مياشتې نه درې ورځې د نهو کالو د عمر نه [علاوه] لري کړئ خو چه څومره ځله ئې حمل وو نو د حمل د مودې نه د حيض ورځې مه لري کوی. که د زنانه د نفاس [يعني د څلويښتۍ د ورځو] عادت معلوم وي نو د هر حمل نه د هغه همره ورځې لري کړي او که معلوم نه وي نو هيڅ نه [يعني هيڅ ورځې د ترې نه کموي] ځکه چه د نفاس د پاره د کم نه کم شرعاً هيڅ مقدار نشته. کيدې شي چه يو منت راشي او فوراً پاکه شي.

(ماخوذ از فتاویٰ رضويه مخرجه ج ۸ ص ۱۵۴)

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: د چا په خوا کښې چه زما ذکر اوشو او هغه په ما دُرود پاک اونه لوستو هغه جفا اوکړه. (عَبْدُ الرَّزَّاق)

ساداتِ کرام ته د نمانځه فديہ نه شي ورکولې

زما د آقا اعلیٰ حضرت، امامِ اَہْلِ سُنَّت، مولانا شاه امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللہِ تَعَالٰی عَلَیْہِ نه ساداتو او غیرمسلمه خلقو ته د نمانځه د فديہ ورکولو په باره کښې تپوس اوکړې شو نو اوښې فرمائیل: صَدَقَہ (يعني د نمانځه فديہ) د حضراتِ ساداتِ کرام [يعني د سيّدانو] لائقه نه ده او هندوان وغيره کُفَّار د دې صَدَقې لائق نه دي. دې دواړو ته د ورکولو د سره اجازت نشته، او نه به هغوئي ته په ورکولو ادا شي. مسلمانانو مسکینانو خپلوانو غیر هاشمي (يعني خپلو مسکینانو مسلمانانو خپلوانو چه هاشمي نه وي) ته په ورکولو کښې دوه همره ثواب دي.

(فتاویٰ رضویہ مَحْرُجَہ ج ۸ ص ۱۶۶)

د سلو کورو حيله [يعني بهانه]

د حيله شرعی جواز په قرآن و حديث او د فقه حنفی په معتبرو کتابونو کښې موجود دي. چنانچه د حضرت سَيِّدُنَا أَيُّوب عَلَيْهِ السَّلَام د بيمارۍ په زمانه کښې د هغوئي بی بی مُحْتَرَمَہ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا يو ځل د هغوئي په خدمت مبارک کښې ناوخته حاضره شوه نو هغوئي عَلَيْهِ السَّلَام قَسَم اوکړو ”چه زه کله جوړ شم نو سل کورې به ټپي وَهَم“ چه کله [هغوئي عَلَيْهِ السَّلَام] جوړ شو نو اللہ عَزَّوَجَلَّ هغوئي (عَلَيْهِ السَّلَام) ته حکم ارشاد او فرمائيلو چه [خپله بی بی يو ځل] د سلو تيلو په جارو باندې

فرمان مصطفیٰ ﷺ د چا په خوا کښ چې زما ذکر اوشو او هغه په ما ږود پاک اونه لوستو هغه په خلقو کښ ډیر زیات کنجوس (یعنی شوم) دي. (الترغیب والترہیب)

او ووهه. (نور العرفان ص ۷۲۸ ملخصاً) الله تبارک و تعالیٰ په سپاره ۲۳ سور ص آیت

نمبر ۴۴ کښ ارشاد فرمائی:

وَحُذِّبِيْكَ ضِعْفًا فَاضْرِبِيْهِ
مفهوم ترجمه کنزالایمان: او اوښ فرمائیل

چې په خپل لاس کښ یوه جارو راواخله

او په هغې ئې اووه او قسم مه ماته.

وَلَا تَحْنُطِيْ ط (پ ۲۳، ص ۴۴)

په ”عالمگیری“ کښ د حیلو یو مُستَقِل باب دې چې د هغې نوم ”مِتَابُ الْحَيْل“ دې چنانچه په ”عالمگیری کتابُ الْحَيْل“ کښ دي، ”کومه حيله [يعني بهانه] چې د چا د حق وهلو يا په هغې کښ د شک پیدا کولو يا په باطله [يعني په ناحقه] د دوکه ورکولو د پاره اوکړې شي هغه مکروه ده او کومه حيله چې د دې د پاره اوکړې شي چې انسان د حرام نه بچ شي يا حلال حاصل کړي هغه ښه ده.“ د داسی قسمه حیلو د جائز کیدلو دلیل د الله عَزَّوَجَلَّ دا فرمان دې:

وَ حُذِّبِيْكَ ضِعْفًا فَاضْرِبِيْهِ
مفهوم ترجمه کنزالایمان: او اوښ فرمائیل چې

په خپل لاس کښ یوه جارو راواخله او په

هغې ئې اووه او قسم مه ماته.

بِهِ وَلَا تَحْنُطِيْ ط (پ ۲۳ ص ۴۴)

(فتاویٰ عالمگیری ج ۶ ص ۳۹۰)

د غور سوري کولو رواج د کله نه دې؟

د حیلې په جائز کیدو باندې بل دلیل واورئ چنانچه حضرت سیدنا

عَبْدُ اللَّهِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا نه روایت دې چې یو ځل د حضرت

فرمان مصطفیٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم: خوک چه په ما د جمعې په ورځ دُرود شریف لولي زه به د قیامت په ورځ د هغه شفاعت کووم. (کنز العمال)

سیدتنا ساره او حضرت سیدتنا هاجرہ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا په مینځ کښ خفگان راغې. حضرت سیدتنا ساره رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا قسم اوخوړو چه که زما پرې وس بر شو نو د هاجرہ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا کوم یو اندام به کټ کووم. الله عَزَّوَجَلَّ حضرت سیدنا جبرئیل عَلَيْهِ السَّلَام د حضرت سیدنا ابراهیم خلیل الله عَلَيْهِ السَّلَام په خدمت کښ اولیرلو چه [ابراہیم عَلَيْهِ السَّلَام ته اووايه چه] په هغوئي کښ صلح اوکړي. سیدتنا ساره رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا عرض اوکړو: ”ما حِيلَةُ يَبْنِي“ يعني زما د قسم به څه حيله [يعني بهانه] وي؟ نو په حضرت سیدنا ابراهیم خلیل الله عَلَيْهِ السَّلَام باندې وحی نازل شو چه (حضرت) ساره رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا ته حکم ورکړه چه هغه د (حضرت) هاجرہ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا غوږ سورې کړي. د هغه وخت نه د زنانو د غوږونو د سوري کولو رواج جوړ شو.

(غمرُ غُيُونُ البصائر للحموي ج ۳ ص ۲۹۵)

د غوا د غوښې تُحْفه

د اُمُّ الْمُؤْمِنِينَ حضرت سیدتنا عائشه صدیقہ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا نه روایت دې چه د دواړو جهانو د سردار خوږ نښی صَلَّى اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم په خدمت کښ د غوا غوښه حاضرہ کړې شوه، چا عرض اوکړو دا غوښه په حضرت سیدتنا بریرہ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا باندې صدقه [يعني خیرات] کړې شوي وه. اوښې فرمائیل: **هُوَ لَهَا صَدَقَةٌ وَلَنَا هَدِيَّةٌ** يعني دا د بریرہ د پاره صدقه وه او زموږ د پاره هدیہ [يعني تُحْفه] ده. (مسلم ص ۵۴۱ حدیث ۱۰۷۵)

فرمان مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چه په کتاب کښ په ما باندې درود پاک اولیکلو ترڅو پورې چه زما نوم په هغې کښ وي فرښتي به د هغه د پاره بخښنه غواړي. (طبراني)




د زکوٰۃ شرعی حيله

د دې حديث پاک نه صفا ظاهره ده چه حضرت سَيِّدُنَا بَرِيْرَه رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا چه هغه د صَدَقې حقداره وه هغوئې ته بطورِ صَدَقه د غوا غوښه حاصله شوي وه، اگرچه د هغوئې په حق کښ صَدَقه وه خو د هغوئې د قبضه کولو نه پس چه کله په بارگاه رسالت صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کښ وړاندې کړې شوي وه نو د هغې حکم بدل شو او اوس هغه صَدَقه نه وه. هُم دغسې يو حقدار کس زکوٰۃ په خپله قبضه کښ د اخستلو نه پس بل چا ته په تُحفه کښ ورکولې شي يا ئې د جُمات وغيره [په څه کار کښ د لگولو] د پاره وړاندې کولې شي ځکه چه د ذکر شوي مُستحق کس دا ورکول اوس زکوٰۃ نه دې. هَدِيَّه يا تُحفه ده. فقهاے کرام رَحْمَتُہُمُ اللہُ تَعَالٰی د زکوٰۃ د شرعی حيله کولو طريقه داسي بيانوي: د زکوٰۃ رقم د مړي په کفن دفن يا د جُمات په جوړولو کښ نه شي خرچ کولې ځکه چه [په دې کارونو کښ لگولو کښ] تملیک فقير (يعني فقير مالک جوړول) او نه شو. که په دې کارونو کښ ئې خرچ کول غواړي نو د دې طريقه دا ده چه فقير (د زکوٰۃ د رقم) مالک کړئ او هغه د ئې (د جُمات په تعمير وغيره کښ) خرچ کړي، دغسې به ثواب د دواړو اوشي. (بهار شريعت ج ۱ ص ۸۹۰)

فَرَمَانِ مُصْطَفَى صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: په ما باندې درود شریف لولئ الله عَزَّوَجَلَّ به په تاسو رحمت را لېږي.
(ابن عدي)

خوږو خوږو اسلامي ورونږو! تاسو اولیده! کفن دفن بلکه د جُمات په جوړلو کښن هم د حیلۀ شرعی په ذریعۀ زکوٰۃ استعمالیدې شي ځکه چه زکوٰۃ خو د فقیر د پاره وو چه فقیر پرې قبضه اوکړه نو هغه مالک شو اوس چه پرې هغه څه کول غواړي کولې ئې شي. د حیلۀ شرعی په بَرَکت د ورکولو والا زکوٰۃ هم ادا شو او فقیر هم په جُمات کښن د ورکولو د ثواب حقدار شو. فقیر شرعی د د حیلې په مسئلۀ بې شکه پوهه کړې شي.

د فقیر تعریف

فقیر هغه دې  چه د هغه سره څه نه څه وي خو چه دومره نه وي چه نصاب ته اُورسي يا  چه د نصاب په قدر خو وي خو د هغه په حاجتِ اصلیه (يعني د ژوند په ضروریاتو) کښن گير وي. مثلاً د اوسیدو کور، د کور لوبښي او سامان، د سورلۍ څاروې (يا اسکوتريا موټر)، د کاریگرو اوزار، د اغوستلو جامې، د خدمت د پاره وینزه، غلام، د علمی شغل ساتلو والو د پاره اسلامی کتابونه کوم چه د هغه د ضرورت نه زیات نه وي.  دغسې که مقروض [يعني قرضدار] دې او د قرضه وېستلو نه پس نصاب پاتي نه شي نو هم فقیر دې اگر که د هغه سره یو څه بلکه ډیر نصابونه وي.

(بهاً شریعت ج ۱ ص ۹۲۴، ردُّ الْمُحْتَار ج ۳ ص ۳۳۳ وغیره)

فرمانِ مُصطَفَی صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم: چا چه په ما باندې د جُمعې په ورځ 200 ځله دُرود شریف اولوستل د هغه د دوو سوو کالو گناهونه به معاف شي. (کنزُ الْعُمَال)

د مسکین تعریف

مِسکین هغه دې چه د هغه سره هيڅ هم نه وي تر دې چه د خوراک او بدن پتولو د پاره د دې محتاجه دې چه د خلقو نه سوال اوکړي او د هغه د پاره سوال کول حلال دي. فقير (يعني د چا سره چه کم نه کم د يوې ورځې خوراک او د اغوستلو د پاره څه موجود وي هغه) له بغير د ضرورت او مجبورۍ نه سُوال کول حرام دي. (عالمگیری ج ۱ ص ۱۸۷، ۱۸۸، بهار شريعت ج ۱ ص ۹۲۴)

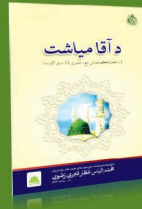
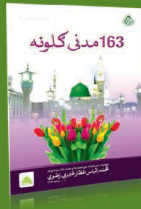
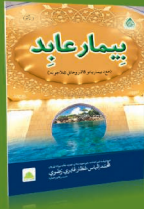
خوږو خوږو اسلامي ورونږو! معلومه شوه چه کوم سوالگر په کتلو باندې قادر وي [يعني د کتلو طاقت لري] او د هغې باوجود بغير د ضرورت او مجبورۍ نه د پيشې په طور خيرات غواړي [هغه] گنهکار او د اور د عذاب حقدار دې او څوک چه د داسي خلقو د حال نه خبردار وي د هغه د پاره دوئي له ورکول جائز نه دي.

ماخذ و مراجع

د کتاب نوم	مطبوعه	د کتاب نوم	مطبوعه
قرآن مجيد	مکتبه المدينه باب المدينه کراچي	کتاب الکباير	پشاور
خزائن العرفان	مکتبه المدينه باب المدينه کراچي	تنوير الابصار	دار المعرفه بيروت
نور العرفان	پير بهاني کمپني مرکز الاولياء لاهور	درمختار و ردالمحتار	دار المعرفه بيروت
بخاري	دار الكتب العلميه بيروت	منحة الخالق علي البحر الرائق	کوئته
مسلم	دار ابن حزم بيروت	فتاوى عالمگیری	دارالفکر بيروت
شعب الايمان	دار الكتب العلميه بيروت	غمز عيون البصائر	باب المدينه کراچي
الجامع الصغير	دار الكتب العلميه بيروت	فتاوى رَضَوِيَّة	رضا فاؤنډيشن مرکز الاولياء لاهور
احياء العلوم	دار صادر بيروت	بهار شريعت	مکتبه المدينه باب المدينه کراچي

پیر پیر ماران

په روايت ڪنن دي: د قيامت په ورځ به د ټولونه مخڪښ
د نمونځ پريښودونكو مخونه تور شي او په جهنم ڪښ يو
ناو دي، هغې ته **کلم** وايي په هغې ڪښ د اوبښ د خټ
په شان **پير پير ماران** دي. د هر مار اوگدوالي د يوې
مياشتې د فاصلي همره دي، چه ڪله هغه مار نمونځ
پريښودو کي اوچيچي نو د هغه زهر به د ده په بدن ڪښ
د اوياءو کالو پورې جوش وهي. (الزواج ج ۱ ص ۲۹۶)



www.dawateislami.net



MC 1286

فيضانِ مدينه محله سوداگران زړه سبزي منډۍ، بابُ المدينه (کراچۍ)

UAN: +92 111 25 26 92 Ext: 1262

Web: www.dawateislami.net / E-mail: translation@dawateislami.net